Onderwerp: Jaarstukken 2023 en ontwerpbegroting 2025 en mjr Stadsregio Parkstad Limburg

Vergaderdatum:	11-06-2024	Registratienr:	Z/24/203850 363364
Portefeuillehouder:	Burgemeester Geurts	Steller:	Walraven, Raymond

Aan de Raad

Voorstel:
1. Kennisnemen van de jaarstukken 2023 van de stadsregio Parkstad Limburg;
2. Kennisnemen van de financiële consequenties voor de gemeente Beekdaelen en het positieve saldo 2023 van € 2.211 te verwerken in de jaarrekening 2023 gemeente Beekdaelen.
3. Instemmen met de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 van stadsregio Parkstad Limburg en hierbij de voorgestelde zienswijze in te dienen.
4. Kennisnemen van de financiële consequenties voor de gemeente Beekdaelen en deze voor 2025 tm 2028 te verwerken in het meerjarenperspectief bij de kadernota 2025 gemeente Beekdaelen, te weten:
   - de tekortbijdrage 2025 met € 39.283 te verhogen;
   - de tekortbijdrage 2026 met € 53.265 te verhogen;
   - de tekortbijdrage 2027 met € 35.203 te verhogen;
   - de tekortbijdrage 2028 met € 34.307 te verhogen.

Inleiding:
Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg (verder GR SPL) heeft de ontwerpbegroting 2024 inclusief meerjarenraming 2025-2027 en de voorlopige jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) van 2023 naar de deelnemende gemeenten gestuurd. De raad wordt nu in de gelegenheid gesteld om een zienswijze over de ontwerpbegroting in te dienen.

De voorlopige jaarstukken zijn op grond van de GR SPL slechts ter kennisname meegestuurd. Hier kan geen zienswijze op worden gegeven. De bevoegdheid om al deze stukken vast te stellen ligt overigens op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen bij het algemeen bestuur van de GR SPL.

JAARSTUKKEN 2023
De voorlopige jaarstukken 2023 bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit een beleidsinhoudelijk verslag en een financieel- en bedrijfsvoeringsverslag inclusief een risicoanalyse. De jaarrekening is een financieel document, dat primair onder verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur van de GR SPL wordt opgesteld. De jaarrekening bevat de balans, de staat van baten en lasten en de toelichting daarop. De voorlopige jaarrekening 2023 van de GR SPL laat een positief resultaat zien van
€ 150.000. Dat resultaat wordt als volgt bestemd:

Omschrijving	**Bedragen in duizenden euro's**
Toevoegen aan reserve werkbudget DB	2
Financiering 2,5 FTE	41

25 jaar Parkstad	56
Zoet-zuur traject	30
Terug te laten vloeien naar de Parkstad gemeenten	21
Totaal	**150**

Onderstaand treft u een samenvatting aan van de betreffende resultaatbestemming:

- resterende werkbudget van het Dagelijks Bestuur ad € 2.000 toe te voegen aan de reserve werkbudget DB conform het vigerende beleid.
- €41.000 in te zetten voor de (gedeeltelijke) financiering van de te werven 2,5 fte inzake subsidieafhandeling. Voor de financiering van deze 2,5 fte is in 2024 € 195.0000 benodigd. Dit bedrag zal uit incidentele middelen worden gedekt. Het voorstel is om hiervan € 41.000 te dekken via de resultaatbestemming conform het DB besluit van 13 december 2023 en het DB/AB besluit van 24 januari 2024, via toevoeging aan de reserve werkbudget DB.
- € 56.000 in te zetten voor de financiering van activiteiten in het kader van de viering van 25 jaar Parkstad.
- € 30.000 in te zetten voor de financiering van het Zoet-zuur traject. Dit betreft de ondersteuning bij de ruimtelijke uitwerking van een herstructureringslocatie, benodigd voor het verkrijgen van subsidies zoals het Volkshuisvestingsfonds en de Startbouwimpuls.
- € 21.000 terug te laten vloeien naar de Parkstadgemeenten.

Hierbij wordt expliciet vermeld dat afgeweken is van de reguliere procedure om het vrij beschikbare jaarresultaat terug te laten vloeien naar de gemeenten. Terwijl in principe een totaalbedrag van € 86.000 (€ 56.000 i.k.v. de viering van 25 jaar Parkstad + € 30.000 i.k.v. het Zoet-zuur traject) bovenop het initiële bedrag van € 21.000 naar de gemeenten zou terugvloeien en dit bedrag van € 86.000 vervolgens bij de gemeenten weer in rekening gebracht zou moeten worden, heeft het Dagelijks Bestuur op advies van het Portefeuillehoudersoverleg Financiën besloten om vanwege de bescheiden omvang van de teruggave per gemeente voor deze pragmatische oplossing te kiezen.

<u>BEGROTING 2025</u>
De begroting van Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad Limburg (SPL) vormt het financiële kader voor het jaarplan dat rond de jaarwisseling op basis van inhoudelijke bijdragen van de Bestuurscommissies en het Dagelijks Bestuur door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld. Centraal in de begroting staat het streven naar een structureel sluitend financieel meerjarenperspectief.

In de begroting wordt een aantal ontwikkelingen beschreven die van invloed (kunnen) zijn op de taakopdracht aan SPL in 2025. Met inachtneming van onze eigen visie, geven wij dat onderstaand weer:

1. Nieuw Narratief van Parkstad
   Zoals bekend was het beeld jarenlang dat het bevolkingsaantal in Zuid-Limburg afnam. Dit leverde uitdagingen op met betrekking tot grote sociaal-economische en gezondheidsachterstanden, veiligheidsproblemen en een overschot aan scholen, woningen en winkels. Dit beeld lijkt nu te kantelen. De bevolkingsdaling is afgevlakt en economisch gaat het beter. De ontwikkelingen op de bedrijventerreinen bieden werkgelegenheid voor de nieuwe generatie (Parkstedelingen). Ook de komst van kennisinstellingen, zoals de RWTH en de

Universiteit Maastricht en de samenwerking met de al aanwezige instituten als de Open Universiteit, de Zuyd Hogeschool en Vista kunnen flinke impulsen geven voor de vernieuwing van de regio. Daarbij geldt het voordeel, dat Parkstad binnen haar (stedelijk) gebied de ruimte heeft om uit te breiden en te vernieuwen. Daarnaast biedt in toenemende mate de ligging aan de grens ook kansen. Bij deze vernieuwing hoort ook een ander verhaal: "het Nieuwe Narratief van Parkstad". Dit verhaal is nodig om sturing te geven, om draagvlak te creëren en om mensen en partijen te binden. Immers de overheid kan dit niet alleen. Gezamenlijk optrekken van bedrijfsleven, maatschappelijk middenveld, burgers en overheid is cruciaal voor het realiseren van deze ambitie.

2. "Elke Regio Telt" en de Kansenagenda
   In het rapport 'elke regio telt' wordt geconstateerd dat er in Nederland ongewenste verschillen in brede welvaart tussen regio's bestaan en dat die vaak worden veroorzaakt of versterkt door Rijksbeleid (dat met name gericht is op het westen van Nederland). Daarom is de conclusie dat het regio beleid anders moet. Belangrijk advies is dat voor dergelijke regio's (zoals Zuid-Limburg), zogenaamde Kansenagenda's moeten worden opgesteld, die als basis moeten dienen voor lange termijn afspraken tussen Rijk en regio. De uitwerking van de kansenagenda voor Zuid-Limburg is zowel de uitwerking van de gezamenlijk opgestelde agenda Zuid-Limburg als bovengenoemd 'Nieuw Narratief'.

3. De regio als schaalniveau voor overheidsdenken en doen: verbreding van het takenpakket
   De regio wordt steeds belangrijker als schaalniveau, waar beleid maar ook de programmatische uitwerking en uitvoering, vorm krijgt. Duidelijke voorbeelden daarvan zijn de Regio Deals en een rapport als 'Elke Regio Telt'. Door die ontwikkeling hebben de gemeenten de afgelopen jaren in toenemende mate profijt gehad van de investering, die zij al decennia lang doen in regionale samenwerking. Het takenpakket van de Stadsregio Parkstad is op verzoek van de Minister van BZK verbreed met de werkvelden Sociaal Economische structuurversterking, Duurzaamheid en Grensoverstijgende samenwerking (Brief van de Minister van BZK aan de stadsregio d.d. 19 november 2018). Wij blijven als gemeente alert op een goede wisselwerking tussen strategisch eigen beleid en beleid dat in gezamenlijkheid opgepakt dient te worden vanwege de omvang van de opgaven.

4. Afstemming op Zuid-Limburgs niveau
   Op dit moment is veel aandacht voor de opschaling naar het Zuid-Limburgs niveau. In toenemende mate vindt beleidsontwikkeling plaats op deze schaal. Met de structuurvisies Wonen en Ruimtelijke Economie is daar enkele jaren geleden al een begin mee gemaakt. Ook het arbeidsmarktbeleid krijgt steeds meer gestalte op dit niveau. De afgelopen jaren heeft het Novex-gebied Zuid-Limburg als vehikel voor beleidsontwikkeling gediend. De Zuid-Limburg agenda en Panorama Zuid-Limburg zijn daar goede voorbeelden van. Ook bij de regio deals en het vervolgtraject van 'Elke Regio Telt' wordt de verbinding op Zuid-Limburgs niveau gezocht. Dit levert niet alleen iets op; zoals bekend kost samenwerking ook tijd en capaciteit.

5. Fondsenwerving en Programmamanagement: accentverschuiving in het takenpakket

De werkzaamheden van de Parkstadorganisatie zijn de afgelopen jaren vrij sterk gewijzigd. Lag de nadruk in de periode 2014 tot en met 2017 sterk op beleidsontwikkeling en de platformfunctie, vanaf 2018 met het starten van de voorbereiding van de Regio Deals in Den Haag, is steeds meer nadruk komen te liggen op de lobby en fondsenwerving. Maar ook de 'programmatische handling' van subsidiestromen vraagt steeds meer capaciteit, zoals bij de Regio Deals 1.0 en 2.0 en het Volkshuisvestingsfonds. Deze ontwikkelingen zetten in 2024 door en zullen ook in 2025 impact hebben op de werkzaamheden van de Stadsregio Parkstad. In dat licht vindt de Stadsregio Parkstad het belangrijk, dat de gemeenten de vraag naar iets meer programma overstijgende capaciteit om juist deze taken op te pakken, hebben gehonoreerd.

6. Water en klimaatadaptatie
   Met ingang van 2024 is het thema water toegevoegd aan de bestuurscommissie Ruimte en Mobiliteit (BC RuMo) en wordt het thema klimaatadaptatie overgeheveld van de BC Duurzaamheid naar de BC RuMo. Het thema water was t/m 2023 belegd bij het Samenwerkingsverband Water Parkstad Limburg (SWPL) en is op verzoek van die netwerksamenwerking toegevoegd aan het takenpakket van de Stadsregio. Het SWPL bestaat uit de zeven Parkstadgemeenten, het Waterschap Limburg, het Waterschapsbedrijf Limburg en WML. De jaarlijkse bijdrage van de gemeenten is berekend op basis van de bijdrage aan SWPL in 2023, exclusief bijdragen van de waterpartijen. Uitgegaan is van 7/9e deel van € 293.000, zijnde € 227.889. Dit is conform de huidige verdeelsleutel (incl. waterpartijen) van SWPL. De totale gemeentelijke bijdragen aan het thema 'water' blijft daardoor in 2024 gelijk aan die in 2023. Uit deze middelen worden personele inzet (inschatting 1 FTE en kantoorkosten) en werkbudget gefinancierd.
   Als grootste plattelandsgemeente in Zuid-Limburg en dus ook de parkstadregio hebben wij intern veel kennis op het terrein van de transitie en de bodem/water opgaven. Wij delen deze kennis graag met de andere partners en vragen Parkstad expliciet om naast de stedelijke belangen ook de plattelandsopgaven goed in het oog te houden.

7. Energietransitie
   Eind 2022 heeft het kabinet aangekondigd dat het tot en met 2030 structureel middelen aan gemeenten ter beschikking zal stellen om uitvoering te kunnen geven aan energie- en klimaatbeleid. Parkstad-breed gaat het hierbij om een bedrag van ruim € 5,1 miljoen voor 2023, 5,1 miljoen in 2024 en 5,2 miljoen in 2025. Voor de jaren 2026 tot en met 2030 zijn ook uitvoeringsmiddelen beschikbaar. Na evaluatie zal hiervoor een nieuwe regeling opgesteld worden. Middelen in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK) dienen exclusief ter beschikking te worden gesteld om personele uitbreiding en hiermee gepaarde materiële lasten te bekostigen. Dit besluit is dan ook conform het advies van de Raad van Openbaar Bestuur om uitvoeringskracht van gemeenten te versterken om doelstellingen van het Klimaatakkoord te kunnen behalen. Uniek voor Parkstad-gemeenten is de beschikking over een regionaal bureau. In aansluiting hierop zal de formatie van het regiobureau in 2024 met 2 medewerkers duurzaamheid worden uitgebreid o.a. ter ondersteuning van de realisatie PALET en RES (Regionale Energie Strategie). Dit maakt dat uitvoeringskracht zowel op regionaal als op gemeentelijk niveau kan worden gerealiseerd.

In de begroting wordt aangegeven dat dit alles een aanzienlijk werkpakket met zich meebrengt die hogere kosten voor de deelnemende gemeenten tot gevolg heeft.

Wij blijven alert op de wisselwerking tussen enerzijds de taken die door de Stadsregio Parkstad worden opgepakt en de taken die wij als -middelgrote- gemeente zelf kunnen uitvoeren.

Aan welke global goals draagt dit voorstel bij?
Dit voorstel draagt indirect bij aan alle Global Goals.

Argumenten:

1. Het toezenden van de voorlopige jaarstukken 2023 en de ontwerpbegroting 2025
incl. meerjarenraming aan de raad is verplicht op grond van de wet.
In de artikelen 34b en 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen juncto artikel
21 van de GR SPL is vastgelegd dat het openbaar lichaam van de GR SPL de voorlopige jaarstukken, de ontwerpbegroting eventuele conceptbegrotings-wijzigingen binnen een bepaalde termijn naar de raden van de deelnemende gemeenten dient te sturen.

4.1 Die zienswijze wordt noodzakelijk geacht met het oog op de onzekere financiële toekomst van gemeenten.
Aan de raad wordt voorgesteld de volgende zienswijze in te dienen:
"Evenals afgelopen jaar vinden wij het van belang om de financiële consequenties ten gevolge van ambities en autonome kostenontwikkelingen (zoals loon- en prijsstijgingen) als aandachtspunt te benoemen. Zoals bekend, is het voor (veel) gemeenten hoogst onzeker hoe de financiële toekomst er (zeker vanaf 2026) uitziet. De draagkracht van gemeenten staat enorm onder druk. Derhalve doen wij hierbij, evenals afgelopen jaar, de oproep om de financiële gevolgen komende jaren primair binnen de eigen begroting op te vangen. In de loop van 2024 verwachten wij meer helderheid te krijgen over de perspectieven voor 2025 en verder voor wat betreft de gemeentelijke financiën. Een vertaling hiervan in consequenties richting onze gemeenschappelijke regelingen (indicatief een taakstelling van 5-10%) volgt dan ook later dit jaar met het verzoek om voorstellen te doen hoe een dergelijke besparing in de werkzaamheden gerealiseerd kan worden. Dit uitgangspunt geven wij overigens aan alle GR-en mee en zal ook met de verschillende deelnemende gemeenten worden opgepakt".

2.2 De ontwerpbegroting is opgesteld conform het advies van het SPL-portefeuillehoudersoverleg financiën.
De ontwerpbegroting 2025 inclusief meerjarenraming is besproken in het SPL-portefeuillehoudersoverleg financiën. De voorliggende stukken zijn conform het advies van dit portefeuillehoudersoverleg.

Kanttekeningen en risico's:
De kanttekening is vervat in de zienswijze die namens de gemeente wordt afgegeven. Het is van belang de gemeentelijke bijdrage zoveel als mogelijk beperkt blijft met het oog op de onzekere financiële toekomst van de gemeente.

Financiën:
Jaarstukken 2023

Zoals vermeld bedraagt het deel van het resultaat dat wordt terugbetaald aan de deelnemende gemeenten afgerond € 21.000. Het aandeel van de gemeente Beekdaelen hierin bedraagt € 2.211. Het bedrag wordt verantwoord in de gemeentelijke jaarrekening 2023 die voor de raadsvergadering van 2 juli 2024 wordt geagendeerd.

BEGROTING 2025

De begroting van Parkstad Limburg leidt tot hogere kosten voor de gemeente. Onderstaande tabel laat zien om welke bedragen dit jaarlijks gaat. Het betreft hier de bijdrage in het kader van de kernagenda.

Bijdrage kernagenda		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
A	Begroting 2025 Parkstad Limburg	544.000	597.000	623.000	644.000
B	Correctie van lopende naar constant	0	-20.298	-41.480	-63.376
C=A+B	**Begroting Parkstad in constant prijzen**	**544.000**	**576.702**	**581.520**	**580.624**
D	Ramingen in gemeentebegroting 2024	492.000	510.000	532.000	532.000
E=C-D	**Bruto kostenstijging**	**52.000**	**66.702**	**49.520**	**48.624**
F	Dekking loon- en prijsstijgingen 2025	-19.680	-20.400	-21.280	-21.280
G=E+F	**Bijraming in gemeentebegroting**	**32.320**	**46.302**	**28.240**	**27.344**

De netto hogere bijdrage kan als volgt worden gespecificeerd:

Opbouw belangrijkste mutaties				
Bijdrage water- en klimaat adaptatie	25.000	26.000	27.000	27.000
Bijdrage uitbreiding duurzaamheid	14.000	15.000	16.000	16.000
Uitbreiding 2,5 fte subsidies	0	35.000	37.000	38.000
Correctie van lopende naar constante	0	-20.298	-41.480	-63.376
Overig	-6.680	-9.400	-10.280	9.720
Netto belasting begroting	**32.320**	**46.302**	**28.240**	**27.344**

De hogere bijdrage die nodig is voor water- en klimaat adaptatie verloopt voor de gemeente budgettair neutraal aangezien de gemeente voor dit bedrag eveneens een lagere bijdrage verschuldigd is aan het Samenwerkingsverband Water Parkstad Limburg (SWPL). Voor de hogere bijdrage die de gemeente aan Parkstad verschuldigd is voor de uitbreiding op het gebied van duurzaamheid ontvangt de gemeente tot en met het jaar 2030 subsidie tbv energie- en klimaatbeleid.

Los van de hogere bijdrage voor de kernagenda stijgen de kosten voor de regionale initiatieven vanaf 2025. Het bedrag van de stijging bedraagt € 6.963.

Vervolgtraject en verantwoording:
Via de griffie zal het algemeen bestuur van de GR SPL zo spoedig mogelijk over het besluit worden geïnformeerd, aangezien de bevoegdheid om deze financiële stukken definitief vast te stellen bij dat bestuursorgaan ligt.

Communicatie:
Dit voorstel heeft geen bijzondere communicatieaspecten.

Bijlage:
1. Concept raadsbesluit inzake voorlopige de jaarstukken 2023, de ontwerpbegroting 2025 inclusief meerjarenraming van de GR Stadregio Parkstad Limburg;
2. Ontwerpbegroting 2025 inclusief meerjarenraming GR Stadsregio Parkstad Limburg;
3. Voorlopige jaarstukken 2023 GR Stadsregio Parkstad Limburg.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

De secretaris,	De burgemeester,
Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine	Dhr. ing. E. Geurts